

Edebiyatın Tarih ve Dinle İlişkisi • Türk Edebiyatının Tarihî Dönemleri

1. Bir edebiyat eserini tam olarak anlayıp yorumlayabilmek için aşağıdakilerden hangisine ihtiyaç duyulmaz?

- A) Eserin oluşturulduğu dönemin toplumsal yaşamıyla ilgili bilgiye
- B) Eserin oluşturulduğu dönemin duyuş ve düşünüş tarzıyla ilgili bilgiye
- C) Dönemin önemli olay ve mücadelelerine
- D) Dönemin ekonomik ve siyasal yaşantısına
- E) Dönemindeki bilimsel ve teknolojik gelişmelere

2. Aşağıdakilerden hangisi dinin edebiyat üzerindeki etkisiyle ilişkilendirilemez?

- A) Şamanist inançtan Budist inanca geçen Türklerin alfabelerini değiştirmesi
- B) Kaşgarlı Mahmut'un *Dîvânu Lugâti't-Türk'te* dinî içerikli bir ön söze yer vermesi
- C) Türklerin sözlü edebiyattan yazılı edebiyata geçmesi
- D) İslam dininin kabulüyle Türkçeye dinî motifler içeren pek çok Arapça ve Farsça sözcüğün girmesi
- E) Geçiş Dönemi eserlerinde İslamiyet öncesi Türk gelenekleriyle İslam kültürünün iç içe olması

3. Din-edebiyat ilişkisiyle ilgili olarak,

- I. Din hem edebiyatın kaynağı hem de edebiyatın tanınmasında, yayılmasında yer alan sosyal bir kurumdur.
- II. Dinsel törenleri yöneten şaman; bu görevinin yanında, şifacı, büyücü ve ozandır; söylediği şiirlerle sözlü geleneğe hayat verir.
- III. İslamiyet öncesi sagu, destan, koşuk gibi eserlerde dinsel değerler ve inanç esasları bir aradadır.
- IV. Modern çağı yaşayan toplumların edebiyat ve sanat ürünlerinin tümünde dinin etkisi görülür.
- V. İslamiyet'in kabulüyle İslam'ın temel kavramları ve mantığından yararlanarak oluşan tasavvuf edebiyatı vardır.

yargılarından hangisi söylenemez?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

4. Edebiyat, dile bağlı bir sanattır. Bu sanat, bir dönemin, bir toplumun duygusunu, inançlarını, kültürünü ve estetik dünyasını yansıtan ayna konumdadır. Sanatın doğuşu, estetik zevkin ortaya çıkışı ve gelişimi hakkında araştırma yapan bilim insanları müziğin, dansın, şiir ve edebiyatın kökeninin din olduğu konusunda hemfikirdirler. Diğer bir ifadeyle sanatın, özellikle şiirin ilk örnekleri dinsel törenlerden doğmuştur. En azından Türk şiirinin, şölen, sığır ve yağ adlarıyla bilinen törenlerde söylenerek geliştiğini bilmekteyiz. Dolayısıyla burarlarda söylenen yahut okunan şiirler de dinî içeriğe sahiptir.

Bu parçada aşağıdakilerin hangisinden söz edilmemiştir?

- A) Edebiyat toplumun duygu, inanç, kültür ve estetik dünyasını yansıtan bir aynadır.
- B) Din sadece edebiyatın değil; müzik, dans gibi diğer sanat dallarının da kaynağı durumundadır.
- C) Türk şiirinin ilk örnekleri şölen, sığır, yağ adı verilen törenlerde söylenip gelişmiştir.
- D) Şölen, sığır, yağ adı verilen törenlerde söylenen şiirler dinsel içeriğe sahiptir.
- E) Edebiyat sadece dille bağlantılı bir sanat dalı iken müzik ve dans, dinî içerikli sanat dallarıdır.

5. Aşağıdakilerden hangisi edebiyat ve tarihin ortak konuları arasında değildir?

- A) İnsan ve toplum
- B) Bireyin iç dünyasındaki çatışmalar
- C) Dinî inançlar
- D) Gelenek ve kültür
- E) Siyasi yaşam

6. Türk edebiyatının dönemlere ayrılmasında aşağıdakilerden hangisi etkili olmamıştır?

- A) Dil anlayışı
- B) Dinî hayat
- C) Kültürel farklılaşma
- D) Destanların oluşum süreci
- E) Lehçe ve şive ayrılıkları

7. Aşağıdakilerden hangisi Türk edebiyatı üzerine çalışma yapan bir tarihçi için önemli bir belge sayılamaz?

- A) Nasreddin Hoca Fıkraları
- B) Keloğlan Masalları
- C) *Orhun Yazıtları*
- D) *İlyada Destanı*
- E) Yunus Emre'nin ilahileri

8. Bizdik o hücumun bütün aşkıyla kanatlı
Bizdik o sabah ilk atılan safta yüz atlı
Uçtuk Mohaç ufkunda görünmek hevesiyle
Canlandı o meşhur ova at kişnemesiyle
Bir bir açılırken göğe, son defa yarıştık
Allah'a giden yolda meleklerle karıştık
Geçtik hepimiz dörtnala, cennet kapısından
Gördük ebedî cetleri, bir anda yakından

Bu dizelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Tarih biliminin metotlarını kullanmıştır.
- B) Şair, kendi inancını şiire yansıtmıştır.
- C) Tarihî bir olaydan söz edilmektedir.
- D) Dinsel öğelere yer verilmiştir.
- E) Dinin edebiyat üzerindeki etkisi görülmektedir.

9. Gökten inen dört kitabı
Günde bin kez okur isen
Vallah didar (yüz) görmeyesin
Sevmez isen dervişleri

Bu dizeler, Türk edebiyatının dönemlere ayrılmasında kullanılan aşağıdaki ölçütlerden hangisi için örnektir?

- A) Ekonomik ve siyasal değişim
- B) Coğrafi değişim
- C) Dildeki farklılaşma
- D) Kültürel farklılaşma
- E) Din değişimi

10. Aşağıdakilerden hangisi İslamiyet öncesi Türk edebiyatı ürünlerinden birini incelemek isteyen araştırmacının başvuracağı kaynaklardan biridir?

- A) *Divan-ı Hikmet*
- B) *Sekiz Yükme*
- C) *Dede Korkut Hikâyeleri*
- D) *Kutadgu Bilig*
- E) *Battal Gazi Destanı*

11. Kün tengri yarukın teg köküzlügüm bilgem
Kün tengri yarukın teg köküzlügüm bilgem
Körtle tözün tengrim külügüm küzüñçüm
Körtle tözün tengrim burkanım bulunçsuzum

Günümüz Türkçesiyle

Gün Tanrı ışığı gibi göğüslüm bilgem

Gün Tanrı ışığı gibi göğüslüm bilgem

Güzel (ve) asil Tanrı'm, ünüm, koruyanım

Güzel (ve) asil Tanrı'm, Buda'm, bulunmazım

İlk Türk şairi Aprin Çor Tigin'in bu şiiriyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Bir sagudan alınmıştır.
- B) Belli bir ölçü ve uyak düzeni gözetilmemiştir.
- C) Budizmin etkisi görülmektedir.
- D) Aşk temalı bir şiirdir.
- E) İslamiyet'in etkisiyle kaleme alınmıştır.

Türkçenin Tarihî Gelişimi - I

1. I. Bu dönemde akraba dillerle ana Altayca içinde yer almıştır.
II. Bu dönemde akraba dillerden ayrılmış, tamamen ayrı bir dil olmuştur.
III. Bu dönemde Türklerin bilinen ilk yazılı eserleri verilmiştir.
IV. Bu dönemde İstanbul ağzı yazı dili olarak benimsenmiştir.

Numaralanmış cümlelerde Türkçenin aşağıda belirtilen dönemlerinden hangisiyle ilgili bir bilgi yoktur?

- A) Altay Türkçesi B) Osmanlı Türkçesi
C) Eski Türkçe D) İlk Türkçe
E) Türkiye Türkçesi

2. **Eski Türkçe Dönemi'yle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?**

- A) Eski Türkçe Dönemi, bir yazı dili olarak ancak sekizinci yüzyıldan itibaren takip edilebilmektedir.
B) Eski Türkçe Dönemi, 15. yüzyıla kadar devam etmiş ve Türk yazı dilinin ilk devresini oluşturmuştur.
C) Eski Türkçe Dönemi aynı zamanda bütün Türk- lüğün tek ve ortak yazı dili olarak kullanılmıştır.
D) Eski Türkçeden daha önceki dönem, Türkçenin karanlık dönemi olarak adlandırılmaktadır.
E) Kök Türk Yazıtları, Uygur metinleri, Geçiş Dönemi eserleri hep Eski Türkçe ile yazılmıştır.

3. **Aşağıdakilerden hangisinin Eski Türkçe Dönemi'nin sona ermesiyle doğrudan ilgisi yoktur?**

- A) Türkçenin birden fazla yazı diline evrilmesi
B) Türklerin parçalanarak kuzeye ve batıya doğru yayılması
C) İslam kültürünün Türkler arasında gittikçe güçlenmesi ve yerleşmesi
D) Eski Türkçenin ömrünü tamamlaması ve Türkçenin kollarının kendi şivelerine dayanan yeni yazı dilleri meydana getirmiş olması
E) Eski Türkçenin "Karanlık Devir" olarak adlandırılan bir dönemin devamı olması

4. Türk yazı dilinin ele geçen ilk örnekleri ---- Fakat bunlar şüphesiz Türk yazı dilinin gerçek anlamda ilk örnekleri değildir. Çünkü buradaki dil, yeni oluşmuş bir yazı dili olarak değil, işlenmiş bir yazı dili olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bakımdan Türk yazı dilinin başlangıcını, ele geçen bu ilk metinlerden çok daha öncelerine götürmek gerekir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) *Orhun Abideleri*'dir.
B) Uygur Dönemi metinleridir.
C) *Alp Er Tunga* sagusudur.
D) Altay Dönemi metinleridir.
E) Karahanlı Dönemi eserleridir.

5. I. Batı Türkçesi
II. Eski Türkçe
III. Karanlık Dönem
IV. Kuzeydoğu Türkçesi

Numaralanmış dönemlerin doğru sıralaması aşağıdakilerden hangisidir?

- A) I - II - III - IV
B) II - IV - III - I
C) II - III - IV - I
D) III - II - IV - I
E) IV - III - II - I

6. **Aşağıdakilerden hangisi Türklerin tarih boyunca kullandığı alfabelerden biri değildir?**

- A) Latin alfabesi
B) Uygur alfabesi
C) Kiril alfabesi
D) Hun alfabesi
E) Arap alfabesi

7. Oğuzların 13. yüzyıldan sonra Anadolu'da oluşturdukları yazı dili Batı Türkçesi için başlangıç kabul edilir. Anadolu Selçuklularının Arapça ve Farsçayı resmî dil kabul etmeleri Anadolu'da Türkçenin gelişmesinin önünü kesen en önemli neden olmuştur. Osmanlı Türkçesi Dönemi'yle karşılaştırıldığında bu dönem yine de Türkçenin daha sade olduğu bir dönemdir. Çünkü Osmanlı Türkçesi Dönemi'nde, Arapça ve Farsçanın yoğun etkisi söz konusudur. Bu dönemde sadece Arapça, Farsça kelimeler değil aynı zamanda bu dillerin gramer kuralları da Türkçeye girmiştir. Bununla beraber dil gittikçe ağırlaşmış, halk tarafından anlaşılmasız hâle gelmiştir. Tanzimat Dönemi'nde dile hâkim olan aydın kesim, Türkçe kelimeler kullanmaya başlasa da bunda yeterince başarılı olamamış; Arap alfabesinde bazı değişikliklere gidilmesiyle bir hazırlık dönemi yaşanmış, Cumhuriyet'in kurulmasıyla da çağdaş Türkçenin temelleri atılmıştır.

Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi Anadolu'da Türkçenin gelişimini etkileyen unsurlar arasında yer almaz?

- A) Anadolu Selçuklu Devleti'nin Arapça ve Farsçayı resmî dil kabul etmesi
- B) Arapça ve Farsçanın Osmanlı Dönemi'nde yoğun etkisinin görülmesi
- C) Arap ve Fars dillerinin gramer kurallarının Türkçeyi etkilemesi
- D) Yabancı sözcükler yüzünden dilin giderek ağırlaşması
- E) Tanzimat'tan Cumhuriyet'e bir hazırlık döneminin yaşanması

8. (I) Batı Türkçesi, on üçüncü yüzyılın ikinci yarısından itibaren metinlerini günümüze kadar aralıksız bir şekilde takip ettiğimiz yazı dilidir. (II) Selçuklulardan günümüze gelen bu yazı dili, Türklüğün en büyük ve en verimli yazı dili durumundadır. (III) Batı Türkçesinin esasını Oğuz şivesi teşkil eder, onun için bu yazı diline Oğuz Türkçesi de denilir. (IV) Oğuz şivesi Hazar Denizi'nden Balkanlara kadar uzanan sahaya yayılmış bulunan Türkçedir. (V) On beşinci yüzyılda Kuzey Türkçesi ve Doğu Türkçesi olarak iki yeni yazı diline ayrılmıştır.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde Batı Türkçesi ile ilgili yanlış bilgiye yer verilmiştir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

9. Eski Anadolu Türkçesi 13-15. yüzyıllar arasında kullanılan Türkçedir. Eski Anadolu Türkçesi, yabancı unsurlar bakımından Batı Türkçesinin en temiz dönemidir. Bu dönemde Türkçeye Batı dillerine ait kimi sözcük ve tamlamalar girmeye başlamıştır. Bu sözcük ve tamlamalar etkisini yavaş yavaş artırmış, dönemin sonlarında geniş bir istila hâlini alarak Osmanlıcanın doğuşunu hazırlamıştır. Bununla birlikte Eski Anadolu Türkçesinin cümle yapısı Türkçenin başlangıcından bugüne hep aynı kalmış, değişmemiştir.

Bu parçadaki bilgi yanlışlığını gidermek için aşağıdakilerden hangisi altı çizili sözcüklerden biriyle yer değiştirmelidir?

- A) 13-15. yüzyıllar yerine, 11-17. yüzyıllar getirilmelidir.
- B) Batı Türkçesinin yerine, Doğu Türkçesinin denilmelidir.
- C) En temiz dönemidir yerine, en karmaşık dönemdir yazılmalıdır.
- D) Batı dillerine yerine, Arapça ve Farsçaya denilmelidir.
- E) Osmanlıcanın yerine, Türkiye Türkçesinin getirilmelidir.

Türkçenin Tarihî Gelişimi - II

1. 13. yüzyılda, Arapça-Farsça kelime ve tamlamalar çoğalmış ve Türkçeyi sarmıştır. Bu yüzden ----, Osmanlıcanın temelini atan, onun başlangıcını teşkil eden bir devir olmuştur.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Eski Türkçe
B) Kuzeydoğu Türkçesi
C) Eski Anadolu Türkçesi
D) Azeri Türkçesi
E) Türkiye Türkçesi
2. **Aşağıdakilerden hangisi Eski Türkçe Dönemi eserleri arasında gösterilemez?**

- A) *Muhakemetü'l Lügateyn*
B) *Dîvânu Lugâti't-Türk*
C) *Atabetü'l Hakayık*
D) *Kutadgu Bilig*
E) *Orhun Kitabeleri*

3. Batı Türkçesi, kendi içinde birbirini takip eden ve birbirine geçmiş bulunan üç döneme ayrılmaktadır: Bu devrelerin birincisi olan ve iki asır devam eden ----; Selçuklular, Anadolu Beylikleri ve ilk Osmanlıların yazı dilidir. İkinci devre İstanbul'un fethinden Osmanlı İmparatorluğu'nun sonuna kadar imparatorluğun yazı dili olarak beş asra yakın bir ömür sürmüş bulunan ---- iken üçüncü devreyi teşkil eden ---- henüz bir asrı bile tamamlamamıştır.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

- A) Eski Anadolu Türkçesi - Türkiye Türkçesi - Osmanlı Türkçesi
B) Osmanlı Türkçesi - Türkiye Türkçesi - Eski Anadolu Türkçesi
C) Eski Anadolu Türkçesi - Osmanlı Türkçesi - Türkiye Türkçesi
D) Osmanlı Türkçesi - Eski Anadolu Türkçesi - Türkiye Türkçesi
E) Türkiye Türkçesi - Eski Anadolu Türkçesi - Osmanlı Türkçesi

4. **Dil ve anlatım özellikleri göz önüne alındığında aşağıdakilerden hangisinin Türkiye Türkçesine ait olduğu söylenebilir?**

- A) Yurdun tapusu dilimiz
Mirasımız, öz malımız
Emrah'ımız, Veysel'imiz
Türküz, Türkçe konuşuruz
B) Ne efsunkâr imişsin ah ey didâr-ı hürriyet
Esîr-i aşkın olduk gerçi kurtulduk esaretten
C) Beni candan usandırdı cefadan yar usanmaz mı
Felekler yandı ahımdan muradım şemi yanmaz mı
D) Edip Ahmed atım, edeb pend sözüm
Sözüm munda kalur barur bu özüm
Kelür küz keçer yaz barur bu ümür
Tüketür ümürni bu yazum küzüm
E) Kızıl sarığ arkaşıp
Vipgin yaşıl yüzkeşip
Bir bir-gerü yöргеşip
Valnguk anı tanglaşur

5. (I) Türkçenin bilinen yazılı metinlerinden önceki dönemleri "Karanlık Dönem" olarak anılmaktadır. (II) Türkçenin yazılı ürünlerle takip edilebilen 8. yüzyıldan 13. yüzyıla kadar olan dönemine "Eski Türkçe Dönemi" denir. (III) Bu dönem Türkçesinin özellikleri Göktürk, Uygur ve Karahanlı metinlerinde görülmektedir. (IV) Türkler, 11. yüzyılın başlarından itibaren Anadolu'ya göç etmeye başlamış, bu göçler sonucunda Türkçe, yayıldığı bölgelere göre Kuzeydoğu Türkçesi ve Batı Türkçesi olmak üzere iki kola ayrılmıştır. (V) Kuzeydoğu Türkçesi, Eski Türkçenin bir devamı olarak 13 ve 14. yüzyıllarda Oğuz Türklerinin yazı dili olarak Anadolu Türkleri arasında kullanılmıştır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde Türkçenin tarihî gelişimiyle ilgili yanlış bilgiye yer verilmiştir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6. (I) Türkçe eserler Arap alfabesi ile yazılmaya başlanmıştır. (II) Dile Arapça-Farsça kelime ve tamlamalar girmeye başlamıştır. (III) Yusuf Has Hacıp'in *Kutadgu Bilig* mesnevisi ve Kaşgarlı Mahmut'un *Dîvânü Lugati't-Türkü* dönemin önemli eserleri arasındadır. (IV) Yükneklî Edip Ahmet tarafından 12. yüzyılda yazılmış olan *Atebetü'l-Hakayık* ile Ahmet Yesevî'nin *Divân-ı Hikmeti* dönemin diğer önemli eserleridir. (V) 11. yüzyıl başlarından 19. yüzyılın sonlarına kadar oluşturulan tüm eserlerde aynı yazı dili kullanılmıştır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisi Karahanlı Türkçesi için söylenemez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Dönemin bilinen ilk yazılı metinleri 8. yüzyılda dikilmiş olan *Orhun Kitabeleri*'dir.

Bu parçada sözü edilen dönem aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Karanlık Dönem
B) Eski Türkçe Dönemi
C) Batı Türkçesi Dönemi
D) Kuzey-Doğu Türkçesi Dönemi
E) Eski Anadolu Türkçesi Dönemi

8. **Eski Türkçe Dönemi'yle ilgili olarak,**

- I. Türkçenin belgelerle takip edilen ilk dönemi olup 13. yüzyıla kadar olan zamanı içine alır.
II. Türkçenin bütün dönemleri hesaba katıldığında hem ses ve biçim bilgisi hem de söz varlığı bakımından dış etkilere en açık dönemidir.
III. Bu dönemde bütün Türkler, aynı yazı dilini kullanmışlardır.
IV. Eski Türkçe Dönemi'ne ait metinler; Köktürk, Uygur ve Karahanlı metinleri olarak üç grupta toplanır.
V. "Eski Türkçe" adı, Maniheizt ve Budist Türk çevrelerine ait metinlerin dilini de kapsar.

yargılarından hangisi söylenemez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9. **Aşağıdakilerden hangisi Türkiye Türkçesini Osmanlı Türkçesinden ayıran bir özellik değildir?**

- A) Yeni Lisan hareketiyle başlaması
B) İstanbul Türkçesini esas alması
C) Arapça-Farsça tamlamalardan arınması
D) Latin alfabesini kullanması
E) Batı Türkçesinin bir devresi olması

10. **Aşağıdakilerden hangisi 11-16. yüzyıllar arası dönemlerde ortaya çıkan yazı dillerinden biri değildir?**

- A) Karahanlı Türkçesi
B) Harezmi Türkçesi
C) Çağatay Türkçesi
D) Türkiye Türkçesi
E) Eski Anadolu Türkçesi

11. **Aşağıdakilerden hangisi Batı Türkçesi için kullanılan isimlerden biridir?**

- A) Göktürk Türkçesi
B) Oğuz Türkçesi
C) Uygur Türkçesi
D) Osmanlı Türkçesi
E) Çağatay Türkçesi

Yazım Kuralları • Noktalama İşaretleri - I

1. Şinasi'nin Türk Edebiyatı'na kazandırdıklarından
I II
kuşkusuz en önemlisi, Şair Evlenmesi adlı tek
III
perdelik komedidir. Şinasi bu eserinde, gerek kay-
nak gerek üslup ve gerekse kuruluş bakımından
IV
Türk tiyatrosunun temellerini atmıştır.
V

Bu parçada numaralanmış yerlerin hangisinde yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. **Aşağıdakilerin hangisinde birleşik sözcüklerin yazımıyla ilgili bir yanlılık vardır?**
- A) Türk diliyle ilgili bu güne değin çok sayıda eser ortaya konmuştur.
B) Her biri bizim için var gücüyle çalışmaya hazır-
zırdı.
C) Hiç kimse bu konuda bizim fikrimizi almak istemiyordu.
D) Yeni yıl; yeni sorunları, yeni sıkıntıları da getirdi beraberinde.
E) Hiçbir konuda anlaşamamak da bu, onu sevmediğim anlamına gelmez.

3. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "de/da"nın yazımıyla ilgili bir yanlılık yapılmıştır?**
- A) Günümüzde uygarlığın gelişmesi ile haberleşme araçları da oldukça çeşitlenmiştir.
B) Edebî mektuplar, sanatçıların birbirlerine ya da dostlarına yazdıkları sanatsal değer taşıyan mektuplardır.
C) Dilekçede herkesin zaman zaman yazmak zorunda kalabileceği bir mektup türüdür.
D) Mektupta olduğu gibi dilekçede de kâğıdın ön yüzü kullanılır.
E) Anılar genellikle onları yazan kişinin de rol aldığı gerçek olaylara dayalı yazılardır.

4. I. Şeyda bülbül şirin dillerin hani
II. Ecel tuzağını açamaz mısın
III. Açıp da içinden kaçamaz mısın
IV. Azad eyleseler uçamaz mısın
V. Kırık mı kanadın kolların hani

Numaralanmış dizelerin hangisinde yazım yanlışı vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. (I) Ağıtlar da bir kimsenin ölümü üzerine duyulan acılar anlatılır. (II) Ölümden duyulan üzüntüyle birlikte ölenin iyilikleri de anlatılır. (III) Anonim halk şiri malı olan ağıtlar da vardır. (IV) Bunlar genellikle genç yaşta ölen kız ya da delikanlılar için söylenir. (V) Ayrıca gelin olup anasının evinden ayrılan kızlar için de ağıtlar yakılır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde yazım yanlışı vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı vardır?**
- A) "Ya bu marullardan yerim ya da ölürüm." demiş kendi kendine.
B) "Bahçeme girip benim marullarımı çalmaya nasıl cesaret edersin sen!" diye bağırması ihtiyar kadın.
C) "Anne, neden aklar düşüyor saçlarına?" diye sorunca kadının hastalığı anlaşılmış.
D) "Üzülme kızım! Seni kötülüklerden korumaya çalışıyordum!" diye bağırması.
E) "Bende baloya gitmek istiyordum." demiş hıçkırarak Kül Kedisi.

7. (I) Karacaoğlan; on yedinci yüzyılda yaşamış ve koşmalar, semailer söylemiştir. (II) Asıl adının İsmail, Halil ya da Hasan olduğu yolunda birkaç farklı görüş vardır. (III) Karacaoğlan'ın şiiri, aşk ve doğa üzerine kuruludur; rast gele söylenmiş şiirler değildir. (IV) Şiirlerinde sıkça adları geçen Elif, Zeynep ve İsmikan adlı kadınların sevgilileri olduğu varsayılmaktadır. (V) Karacaoğlan, Türk âşık edebiyatına yepyeni bir söyleyiş biçimi getirmiştir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde birleşik sözcüklerin yazımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. **Aşağıdakilerin hangisinde büyük harflerin yazımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?**

- A) Göründü; Fatih'e gelmişim anladım, azıcık
Gidince, mabede baktım ki bekliyor uyanık
- B) Ah! Karşımda vatan namına bir kabristan
Yatıyor şimdi... Nasıl yerlere geçmez insan
- C) Sessizliğiyle Boğaz bu yüce gecede
Kutsal bir kucağa benziyor
- D) Varşova'da Bristol Oteli'nde
Yıllardır böyle derin uykulara daldığım yoktu
- E) Ak tolgalı beylerbeyi haykırdı: "ilerle!"
Bir yaz günü geçtik Tuna'dan kabilelerle

9. Okulu () köyü ve civarı gezdik () Suları bol () ufukları çok geniş ve etrafı karlı dağlarla örtülü () Dünyanın en güzel ve paha biçilmez atlarının yetiştiği bir yer olduğu hâlde burada yaşayan insanları bu kadar yoksul düşüren sebepler nelerdir ()

Bu parçada parantezle belirtilen yerlere aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

- A) (,) (.) (,) (.) (?) B) (;) (,) (,) (...) (.)
C) (,) (.) (,) (...) (?) D) (,) (!) (,) (.) (.)
E) (;) (.) (;) (.) (?)

10. **Aşağıdaki atasözlerinden hangisinin sonuna farklı bir noktalama işareti getirilmelidir?**

- A) Derdini söylemeyen derman bulamaz
B) Çalma elin kapısını, çalarlar kapını
C) Dikensiz gül olmaz
D) Karanlıkta göz kırptığını nereden bileyim
E) Deveci ile konuşan, kapısını büyük açar

11. **Aşağıdakilerin hangisinde virgül (,) farklı bir görevde kullanılmıştır?**

- A) Proje hazırlayan öğrenciler, öğretmen ve idare proje için gerekli başvuruları birlikte yaparlar.
B) Komisyon, programı yapan idare, öğretmen ve öğrenciler velinin talep etmesi hâlinde görüş belirtirler.
C) Üye kuruluşlar, kişiler ve okullar etkili bir şekilde çalışmak için program hazırlar.
D) Patentler, projeler, tasarımlar gerek görülürse kurul tarafından değerlendirilir.
E) Sorumlular, kurulda yer alanların bütünü, gerektiğinde her hafta toplantı yapabilir.

12. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde virgül (,) yanlış kullanılmıştır?**

- A) Herkesi, her şeyi ve hatta yaşamayı unuttum.
B) Derviş Yunus biçaredir; baştan, ayağa yâredir.
C) Âh, o, gözyaşlarıyla suladığın kırmızı güller!
D) Gidişin gelir aklıma, hiçbir şeyi dert etmeyişin.
E) Cesareti, gücü olan yol alıyor bu limandan.

Halk Hikâyesi • Mesnevi - I

1. (I) *Dede Korkut*, destandan halk hikâyeciliğine geçiş özelliği gösteren bir eserdir. (II) Eserde millî ve sosyal hayatın renkli yansımaları, Türk kültür ve folklorunun sayısız değerleri göze çarpmaktadır. (III) Kahramanlık ruhu, en yüce insani değer olarak işlenir. (IV) Tabiat da tıpkı kahramanlar gibi canlı, yaşayan, hayata ve olaylara katılan bir unsur olarak göze çarpar. (V) Eserin uzun ve manzum olması ise onu hikâyeden ayıran en önemli özelliğidir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisi *Dede Korkut Hikâyeleri* ile ilgili olarak söylenemez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2 - 3. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

Resul Aleyhisselam zamanına yakın Bayat boyundan Korkut Ata derler bir er ortaya çıktı. Oğuz'un o kişisi bilge idi. Ne derse olurdu. Gaipten türlü haber söylerdi. Allahuteala onun gönlüne ilham ederdi. Korkut Ata, Oğuz kavminin müşkülünü hâllerdi. Her ne iş olsa Korkut Ata'ya danışmayınca yapmazlardı. Her ne ki buyursa kabul ederlerdi. Sözüünü tutup tamam ederlerdi.

2. **Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi Korkut Ata'nın özellikleri arasında gösterilemez?**
- A) Her şeyi bilen bir kişidir.
B) Olacakları öngörmektedir.
C) Hurafelere inanmaktadır.
D) Sorunları çözmeye beceriklidir.
E) Saygı duyulan ve sözüne güvenilen biridir.
3. **Bu parçayla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?**
- A) Olağanüstü kişi ve varlıklara yer verilmiştir.
B) Hikâyenin yapı unsurlarının tamamı kullanılmıştır.
C) Kişiler ayrıntılı biçimde betimlenmiştir.
D) Dinî motiflere yer verilmiştir.
E) Kahraman bakış açısı kullanılmıştır.

4. *Dede Korkut Hikâyeleri*'nde Han'a, halka, aileye ve yiğitlere çeşitli öğütler verilir.

Bu cümleye göre aşağıdakilerden hangisi *Dede Korkut Hikâyeleri*'nde verilen öğütlerden biri olamaz?

- A) Kara çelik öz kılıcı çalmayınca hasım dönmez, er malına kıymayınca adı çıkmaz.
B) Dirse Han'ın oğlu yiğitlik gösterdi, Dedem Korkut gelip boy boyladı, soy soyladı.
C) Ezelden yazılmasa kul başına kaza gelmez, ecel vakti ermeyince kimse ölmez.
D) Kız anadan görmeyince öğüt almaz, oğul babadan görmeyince sofraya çekmez.
E) Hak yolundan ayrılan kulun dirliği, düzeni olmaz, ocağı daim tütmez.

5. **Aşağıdaki mesnevilerden hangisinin konusu yanlış verilmiştir?**

- A) *Mevlid*: Din konulu mesnevi
B) *Kutadgu Bilig*: Öğüt ve bilgi vermek amacıyla yazılan mesnevi
C) *Harname*: Mizahi mesnevi
D) *Mantku't Tayr*: Kahramanlık konulu mesnevi
E) *Leyla ile Mecnun*: Aşk konulu mesnevi

6. **Aşağıdakilerden hangisi halk hikâyelerini besleyen kaynaklar arasında gösterilemez?**

- A) Mesneviler
B) Efsaneler
C) Masallar
D) Menkıbeler
E) Destanlar

7 - 8. soruları aşağıdaki parçalara göre cevaplayınız.

Dede Korkut Hikâyeleri'nden

Meğer sultanım, oğlan orada yıkılmıştı. Karga kuzgun kan görüp oğlanın üstüne konmak isterdi. Boz atlı Hızır oğlana hazır oldu. Üç defa yarasını eli ile sıvazladı. "Sana bu yaradan ölüm yoktur, dağ çiçeği, ananın sütü ile senin yarana merhemdir." dedi, kayboldu. Oğlanın anası oğlanın üstüne koşturup çıkageldi. Çağırarak oğlancığına söyler, görelim hanım ne söyler:

Kara süzme gözlerin uyku bürümüş aç artık

On iki kemikçiğin harap olmuş topla artık

Öz gövdende canın var ise oğul haber ver bana

Kara başım kurban olsun oğul sana

Kerem ile Aslı Hikâyesi'nden

Sırf Aslı'nın yüzünü görebilmek için Keşiş'in karısına otuz iki dişini çektirir. Ağzının kanını kızın çevresiyle silerken Kerem'i gene tanırlar; ana ile kız, onun kafasını yarıp kolunu kırarak sokağa atarlar. Bunun üzerine Kerem, Aslı'ya da aşk vermesi için, Tanrı'ya yalvarır. Duası kabul olunup o dakikadan itibaren Aslı Han yanıp tutuşmaya başlar.

Kerem, burada sazı eline alır ve bir türkü söyler:

Yedi yıldır gezdim ben bu dağları

Bu sineme vurdum kızgın dağları

Gece gündüz gönül hakka yalvarı

Benim çaktığım senin elinden

7. Bu parçalarla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Her ikisi de sözlü geleneğe aittir.
- B) Her ikisi de nazım-nesir karışık söylenmiştir.
- C) Her ikisinde de aşk motifi ön plandadır.
- D) Her ikisinin de anlatıcısı ozan (âşık) adı verilen kimselerdir.
- E) Her ikisinde de olağanüstü motifler vardır.

8. Her iki parça için de aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Aynı yüzyılda oluşmuşlardır.
- B) Aynı coğrafyada gelişip yayılmışlardır.
- C) Coşku ve heyecanı dile getirmek için oluşturulmuşlardır.
- D) Destan geleneğinden hikâye geleneğine geçiş ürünleridir.
- E) Olaylar ve kişiler hem gerçek hem de olağanüstü özellikler göstermektedir.

9. (I) Beyitlerle kurulmuş nazım şekillerinden mesnevi, her beyti kendi arasında kafiyeli bir nazım şeklidir. (II) Türk edebiyatında İran edebiyatındaki adıyla anılan mesnevi, kafiye bulmada sağladığı kolaylık nedeniyle genellikle hikâye niteliği taşıyan uzun eserlerin yazılmasında kullanılmıştır. (III) Türk edebiyatının ilk mesnevisi 11. yy.da Yusuf Has Hâcip'in yazdığı *Kutadgu Bilig*'dir. (IV) Önceleri öğüt verici, uzun didaktik manzumelerin yazımında kullanılan mesnevi, sonraları aşk ve macera hikâyelerinin yazımında daha yaygın kullanılmıştır. (V) Mesneviler de diğer nazım şekilleri gibi divan adı verilen şiir kitaplarında toplanmıştır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde mesnevi ile ilgili yanlış bir bilgiye yer verilmiştir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Aşağıdaki eserler türlerine göre ikiye eşleştirilirse hangisi dışarıda kalır?

- A) *Divan-ı Hikmet* B) *Arzu ile Kamber*
C) *Tahir ile Zühre* D) *Mantıku't Tayr*
E) *Hüsn ü Aşk*

Halk Hikâyesi • Mesnevi - II

1. Halk hikâyeleri, ----
Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilemez?
- A) dilek, serim, düğüm ve çözüm bölümlerinden oluşur.
B) aşk, kahramanlık konularına yer verir.
C) olay çevresinde gelişen metin türlerindedir.
D) nazım, nesir karışımı eserlerdir.
E) genellikle âşıklar ve meddahlar tarafından anlatılır.
2. I. Hikâye, bir masal başlangıcıyla başlar.
II. Ortaya çıktıkları dönemin sosyal, siyasal ve kültürel özelliklerini yansıtır.
III. Âşıklar; olayları saz çalarak, taklitler yaparak anlatırlar.
IV. Kişiler ve olaylar gerçekçi değildir, olağanüstülüklerle oldukça geniş yer verilir.
V. Hikâyelerde olayın anlatımını hızlandırmak için nazma başvurulurken duyguları daha etkili yansıtmak için nesir kullanılır.
- Numaralanmış cümlelerden hangileri halk hikâyeleri için söylenemez?**
- A) I ve V B) II ve III C) II ve IV
D) III ve IV E) IV ve V
3. **Aşağıdakilerden hangisi divan edebiyatında roman ve hikâyenin karşılığı olan uzun soluklu manzum eserlere verilen isimdir?**
- A) Halk hikâyesi B) Mesnevi
C) Destan D) Masal
E) Divan
4. **Aşağıdaki eserlerden hangisinin türü ötekilerden farklıdır?**
- A) *Kutadgu Bilig* B) *Hüsrev ü Şirin*
C) *Köroğlu* D) *Mantıku't Tayr*
E) *İskendername*
5. **Aşağıdakilerden hangisi mesnevi ve halk hikâyesinin ortak özelliğidir?**
- A) Olay örgüsüne sahip olması
B) Anonim nitelik taşıması
C) Gerçek dışı unsurlara yer vermemesi
D) Aruz ölçüsüyle yazılması
E) Halk diliyle oluşturulması
6. **Aşağıdakilerin hangisinde halk hikâyesiyle ilgili olarak parantez içinde verilen ifade doğru değildir?**
- A) Manzum bölümlerde duygular, mensur bölümlerde ise olaylar anlatılır. (Y)
B) Masallarda olduğu gibi kalıplaşmış ifadeler vardır. (D)
C) Halk hikâyesinin içinde masal, efsane, fıkra, dua, beddua, deyim, atasözü, bilmece vb. örneklerine rastlanabilir. (D)
D) Meddahlar veya âşıklar tarafından anlatılır. Anlatıcıları okuryazar, az çok kültürlü kişilerdir. (D)
E) Âşıklar arasındaki engeller her zaman aşılar ve sonunda âşıklar kavuşur. (Y)

7. Aşağıdakilerden hangisi mesnevinin özelliklerinden biri değildir?

- A) Her beyit kendi içinde uyaklıdır.
- B) Beş mesneviden oluşan eser bütününe hamse adı verilir.
- C) İran edebiyatına özgü bir nazım şeklidir.
- D) Beyit sayısı 33-99 arasında değişir.
- E) Aruz ölçüsünün kısa kalıplarıyla yazılır.

8. Dutsam taleb-i hâkikate râh-ı mecaz

Efsane bahanesiyle arz etsem râz

Leyli sebebiyle vasfın etsem âgâz

Mecnun dili ile etsem izhar-ı niyaz

Günümüz Türkçesiyle

(Gerçeğe ulaşmak arzusu ile mecaz yolunu tutup da,

Hikâye söylemek bahanesiyle sırları açıkladığımda;

Leyla vasıtası ile (ey Tanrı), senin sıfatlarını anlatmaya başladığımda

Mecnun'un dili ile sana olan ihtiyacımı ortaya koyup yalvardığımda...)

Bu dizelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Şair, mecaz yolu ile hakikatleri ve sırları açıklamak istemektedir.
- B) Şair, Leyla ismi ile Allah'ın sıfatlarını anlatmak amacındadır.
- C) Şair, Mecnun ismini Allah'a ulaşmak isteyen ve bu uğurda eziyet çeken insanlar için seçmiştir.
- D) Şair, Mecnun ve Leyla'yı eserde sembolik kişiler olarak kullanmıştır.
- E) Şair, sanat gücünü göstermek için bu hikâyeyi bahane etmiştir.

9. Aşağıdakilerden hangisi *Dede Korku*'ta yer alan hikâyelerden biri değildir?

- A) *Danişment Gazi*
- B) *Kam Büre Oğlu Bamsı Beyrek*
- C) *Duha Koca Oğlu Deli Dumrul*
- D) *Boğaç Han*
- E) *Salur Kazan'ın Evinin Yağmalanması*

10. Aşağıdakilerden hangisi dinî içerikli bir halk hikâyesidir?

- A) *Elif ile Mahmut*
- B) *Âşık Garip*
- C) *Kerem ile Aslı*
- D) *Arzu ile Kanber*
- E) *Hz. Ali'nin Cenklere*

11. ----, Türk edebiyatında hamse sahibi olan ilk sanatçıdır. Türk dilinin tanınması ve gelişmesi için büyük çaba göstermiştir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Kaşgarlı Mahmut
- B) Edip Ahmet Yükneki
- C) Fuzûlî
- D) Ali Şîr Nevai
- E) Hoca Ahmet Yesevi

12. Aşağıdakilerden hangisi halk hikâyelerinde yer alan motiflerden biri değildir?

- A) Bade içme
- B) Veremden ölme
- C) Şans ve kaderin değişmesi
- D) Rüyada âşık olma
- E) Hızırdan, pirden, dervişten yardım alma